

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 glđ. 20 kr., za pol leta 2 glđ. 20 kr., za četert leta 1 glđ. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 14. svečana 1868.

List 7.

Tarbula, keršanska junakinja.

Zložil Janez Bilc.

II.

Simeon.

Vedi, Sapor, da nikoli
„Solnca“ Simeon ne moli.
Smert kervava me pripelje
Tje, kjer večno bo veselje.“

„Tam končana bo težava,
Tam nas čaka sreča prava;
Tam, kjer zvestih duš kerdelo
Gleda Jezusa veselo.“

Sapor.

„Kak nespametne besede!
Kakor v spanju stavec blede;
Spravite ga v temo ječe,
Tam naj čaka svoje sreče!“

„Čast, zlató in premoženje
Mu sladilo bo življenje,
Če zverši zapoved mojo,
Zapusti nevero svojo.“

„Ogenj, sablja, meč ga čaka,
Če bo terdovratnost taka, —
Če me stavec ne uboga: —
Tri dni bodi mu odloga!“

So v železje zakovali,
V temno ječo odpeljali
Simeona že jetnika,
Cerkve svete mučenika.

Mož junaški se ne joče,
Kri za križ preliti hoče,
Njemu darovat' življenje,
Ki mu dal je odrešenje.

Danes že je solnce zalo
V tretjič za gorice palo.
V tretje čeda zvezd je mila
Temni zemlji prisvetila.

V tihem spanju je narava, —
Starček Simeon ne spava.
V gorkih prošnjah zvesto čuje,
Dušo Bogu izročuje.

Deva vrata odklenila,
Tiho v ječo je stopila,
Mile lučice bliščoba
Razsvetlí temóto groba.

Tarbula, devica mila.
K mučeniku je stopila:
„Kaj si, oče, kej odločil,
Kaj sinovom boš naročil?“

Simeon.

„Kak si prišla v temno ječo?
Kako mi prinašaš srečo?
Jutri bom od vas se ločil,
Dan rešenja mi bo počil.“

Tarbula.

„Britko, ljubeznivi oče!
Cerkev se za tabo joče.
Družba mene je izbrala,
K tebi v ječo me poslala.“

Vero pustil je paganov
Ter pristopil v zbor kristjanov
Jéč čuvaj je, sej kerstila
Roka ga je tvoja mila.

On mi dal je v roko svečo;
On odperl je temno ječo;
Oče, kaj boš mi naročil,
Kaj sinovom boš sporočil?“

Simeon.

„Bodite do smerti zvesti
Cerkvi, Kristusa nevesti!
Kervi dati se ne bojte,
Kakor skala terdni stojte!“

„Tu terpljenje je le kratko,
Bo življenje tamkej sladko;
Blagor mu kdor ne omaga.
Kdor morivce slavno zmaga.“

„Name mislite v molitvi,
Spomnite se pri daritvi,
Da sodnik pri sodbi svoji
Usmiljen bode duši moji.“

„Hčerka Tarbula, — ločila
Smert nas bo, in smert združila.
Trinog bo te skor poročil,
Jezusu te bo zaročil.“

„Z Bogom hčerka, tu na svetu
Ločiva se; pri Očetu
Zopet bova se združila,
Nikdar več se ne ločila.“

„Bog kristjane blagoslovi,
Lepši naj tekó jim dnovi.
Seme — kri rodi naj klase:
Cerkev naj cvetè in rase!“

Te govoril je besede,
In obema lica blede
Pomočila je solzica,
Kakor zmoči svet rosica.

Zvezd že vgaša truma zlata,
Deva odpira ječe vrata;
Gleda svitla jo danica,
Ko prot domu gre devica.

Peteh *) mladi dan pozdravi,
V ječo stopi trop kervavi
In na čelu imá sodnika, —
Motit' jame mučenika.

Simon križ le povikšuje,
In malike zaničuje;
Torej ga iz temne ječe
Kervnik na morišče vleče.

Serce starčku ne trepeče,
Solza mu z očes ne teče:
Sej le kratko je terpljenje,
Večno srečno bo življenje.

Strašnega prizora priča
Solnce je, ko grozno biča
Kervnik truplo mučenika,
Truplo svetega vladika.

Ko pred mesto zbor kervavi
Príde, tamkej se ustavi;
Simon se voljno vkloni
In na les glavó nasloni.

Glej, sodnik zdaj z róko migne, —
Kervnik meč kervavi vzdigne . . .
Solnce za oblak se skrije,
Kadar kri na zemljo lije.

Duša v raj se preselila,
Z Jezusom se je združila,
Kjer na čase vekovečne
Vživala bo ure srečne.

So kristjani pokopali
Truplo. Niso se jokali
Pri svetnikovem pogrebu:
S smertjo se rodil je nebu.

*) Petelin.

Blagovestnik

starega zavéta.

Jezus Kristus je ravno tisti včeraj in dans in vekomaj. Hebr. 13, 8.

Doslej omenjene obljube pa še ne skezajo ali ne zadostijo, da bi iz njih popolnoma spoznali Odrešenika; toraj ga nam kažejo še bolj očitno

II. Podobe.

Predpodobe starega zavéta popisujejo prihodnjega Odrešenika, njegovo življenje in djanje spet, kakor obljube, polagoma in sicer sploh, vendar tako, da se iz posameznih znakov ali znamenj naposled precej na tanko pokaže značaj Zveličarjev, vsa lastnija njegova. Predpoda Kristusova je že

1. Adam.

Adam je pervak ali prvi oče vsega človeškega rodu po mesu; Kristus je pervak ali prvi oče vsega človeštva po duhu. — Adam je bil gospodar na zemlji in Bog mu je v oblast dal vse pozemeljske stvari; Kristus je gospod in gospodar vesoljnega sveta, po njem in v njem so stvarjene vse reči. — Adam je spal in Gospod odpre njegovo stran in mu stvari iz enega njegovih reber ženo družico; Kristus je spal v smerti na križu, in tedaj je bila prebodena njegova stran, in iz nje je postala Cerkev, nevesta Gospodova. — Eva, žena Adamova, je živa podoba njegova in porodila mu je premnogo otrok; Cerkev, nevesta Gospodova, je živa njegova podoba in dobiva mu brez števila otrok. — Adam in Eva sta sklenjena z neločljivo vezjo; Kristus in Cerkev sta sklenjena z vezjo, ki nikdar jenjala ne bo. — Adam greši in se zameri Bogu; Kristus Gospod nase vzame dolg grešnega sveta in ravnajo ž njim kakor z grešnikom. — Adam zapade nadlogam terpljenja in smerti; Kristus Gospod zadene naše bolezni in terpi naše bolečine. — Adam potegne seboj ves svoj rod v greh in pogin; Kristus Gospod reši vse, ki se prerodijo po njem, greha in pogube.

2. Abelj.

Abelj je ovčar ali ovčji pastir; Kristus Gospod se sam imenuje dobri pastir. — Abelj Bogu prinese v dar pervino svoje čede in Bog jo prijazno sprejame; Kristus Gospod daruje nebeškemu Očetu sam sebe, in ta daritev mu nad vse dopade. — Abeljna umori iz nevošljivosti in zavidnosti njegov lastni brat; Kristusa Gospoda umorijo Judje, po človeški narodi bratje njegovi. — Kri Abeljnova vpije zoper Kajna na maševanje; kri Kristusova kliče odpušanje na njegove morivce in vse grešnike. — Ker je Kajn brata umoril, mora nestanoviten begati po svetu; ker so Judje Boga umorili, morajo potikati se po svetu, in dasi nikjer stanovitni, jih je vendar dosti povsod. — Bog je zaznamnjaj Kajna na čelu, da ga nihče ne ubije; zaznamnjano je tudi zaverženo ljudstvo judovsko, da ga povsod poznajo pa vendar ne pokončajo, in izmed vseh nekdanjih ljudstev je judovsko edino, ki živi raztreseno med vsemi drugimi, pa se vendar z nobenim ne pomeša. — Adam je bil potolažen o smerti Abeljnovi s Setom, kateri je bil otrok božjega blagoslova in spet roditelj ali oče pravičnih naslednikov; Bog se tolaži o smerti Kristusovi z neštevilno množico kristjanov, ki jih sprejema za svoje otroke.

3. Noe.

Noe, t. j. po naše pokoj; Kristus daje svojim pravi pokoj v Bogu. — Noe je bil izbran, da zemljo spet naseli z ljudmi; Kristus Gospod je bil izvoljen, da zemljo naseli s pravičnimi, nebesa pa s svetniki. — Noe naredi barko, da pozemeljske povodnji otme pravične; Kristus postavi cerkev, da pravične reši pregrešne povodnji. — Noe barko zidaje pridiguje pokoro; Kristus cerkev zi-

daje ozranuje pokoro sam in po svojih aposteljnih. — Noe in kar jih je bilo z njim v barki, so bili ohranjeni; kateri pridejo k Kristusu v cerkev in so pokorni njegovim zapovedim, se rešijo. — Kteri niso prišli k Noetu v barko, so poginili zunaj nje vsi; kateri nočejo k Kristusu v cerkev, in jo poznajo pa se je ogibajo, poginjajo zunaj cerkve. — Barka je bila napolnjena z vsakoršnimi živimi stvarmi; cerkev Kristusova, barka njegovega zakona, zedinva v sebi ljudi iz vseh dežel, narodov in jezikov. — Čim više je prihajala voda, tem više proti nebesom se je dvigala barka; čim več težav prihaja cerkvi, tem bolj se povzdiguje k Bogu. — Barka, ki je hranila Noeta in njegove otroke, je bila edina nada človeškega rodu; cerkev, ki ima v sebi Kristusa in njegove otroke, je človeštva edino upanje. — Noe iz barke pridši opravi žgavni dar, ki ga Bog prijazno sprejme; Kristus Gospod, hotevši iz sveta, prinese na križu Očetu daritev, ki odjemlje grehe sveta. Bog je zavezo storil z Noetom, in mu je dal v znamenje miru mavrico; po Kristusu pa je Bog zavezo storil z vsemi ljudmi in dal jim je svetost presv. Rešnjega Telesa v znamenje sprave in v zastavo večnega življenja.

Ko je sila naj večja, te Božja pomoč sreča.

Dolge in strašne vojske popred, potem pa slaba letina leta 1816, to je bilo vzrok, da je nastopila silno huda lakota leta 1817. Ljudje so si iskali za živež, kar je kdo znal in mogel, da se ubrani hudi lakoti. Neizrečeno veliko ljudi je to hudo leto gláda pomerlo! Malokdo pa je bolj to strašno šibo Božjo poskusil, kakor revna vdova s svojimi peterimi malimi otročiči v majhnem mestu na Slovenskem. To, dragi bravec, bila ti je živa podoba revšine in zapušnja. Dokler je mož še živel, sta vendar še preživela Jakop in njegova žena Jera svoje ljube otročiče. Delala in trudila sta se v ta namen noč in dan. Ko pa leta 1815 on umerje, se ženi in otročičem še le prav hudo godi! Nastopi med tem hudo leto 1817 in uboga mati nima kje več kruhka svojim otročičem prislužiti; bila je šivilja, pa nihče ji več ne prinese nič delati! Ne vé zdaj kaj početi. Prosi toraj od hiše do hiše pri bolj bogatih ljudeh vbogajme, da ji otroci glada ne pomerjejo. Takó se preživé skoraj tri mesce. Vsaki dan so vžili malo neslanega in nezabeljenega močnika, in včasi še tega bilo ni. Pa lakota še ne odneha; vedno je še hujši. Otročiči milo prosijo mater, da naj jim dá kaj jesti; ali žalostna mati jim nima s čim gladú potolažiti. Serce ji poka, ko vidi ljube otročiče na tléh pred seboj klečati in milo roko stegovati, da naj jim kaj dá. —

Prevelika skerb, žalost in revšina stori, da mati zboli. In zdaj prikipi revšina do verha. Tri dni že uboga vdova in otročiči niso nobene stvarice vžili! Milo reče nekega večera mati svojim otrokom: „O predragi moji otročiči! Zdaj vidim, da bomo mogli tukaj notri vsi od lakote pomreti. O ljubi Bog, ti se nas usmili! — Otroci milo pogledujejo svojo ljubo bolno mater, potem pa se zavijejo v revne stergane cunjice, in se vležejo po posteljicah. Pa kadar revšina do verha prikipi, se pomoč Božja oglasi. Tako je bilo tudi tukaj.

Drugo jutro gre Francek, naj starši njen sin, ves otožen in lačen iz šole domú. Kar vidi, da je nekemu gospodu, ki je proti njemu šel, nekaj odpadlo! Ko pride do tistega mesta, pogleda na tla, in pobere listnico. Hitro teče za gospodom, in mu dá najdeno listnico. Gospod pogleda fanta, in ker se mu je jako prijazen zdel, ga oprasuje, čigav da je itd. Gospod po dečku zvé presilno revšino njegove bolne matere, bratcev in sestric, in v serce se mu usmili uboga družinica, — odprè listnico, in dá Francetu od vsacih sto goldinarjev pet gl.

najdnešice. V listnici bilo je pet sto gold., in France dobí 25 gld. — Lepo se zahvali blagemu gospodu za toliko lepi dar in ves razveseljen biti domú. Materi se vderó od veselja solzé, ko zvé naglo nepričakovano pomoč, in pravi: „Ljubi moji otroci! Zahvalimo ljubega Bogá, da se nas je usmilil, in da nas je rešil tako hude smerti!“ — Vsi pokleknejo, proti nebesom roke povzdignejo in hvalijo Bogá za veliko dobroto, ker jih je rešil iz stiske. Mati se kmalo ozdravi, ko se je malo z dobrimi jedili poživila. Gospod pa, čigar listnico je bil France našel, je potem tako dolgo skerbel za ubogo družinico, da so se vernili zopet boljši časi, ter je zamogla zopet mati sama svoje otročiče preživiti!

Dragi bravec! ali ni bila tu roka Božja, ki je ubogo družinico revšine rešila? —

Ivan Zarnik,
učitelj.

Vojska med resnico in lažjo.

II.

Dvanajst priprostih, pa od duha Resnice razsvitljenih in poterjenih ribčev se podá po Jezusovem povelju med vse narode in postali so nepremakljivi stebri veličastnega poslopja, kterega peklenske vrata premagale ne bodo. Vzdigne se sicer ob enem tudi že vsa peklenska vojska, ter se péha z vso silo in grozovitostjo, kakor si jo le pekel in človeška hudobija zmisli more, da bi pokončala in zaterla sv. vero in keršansko ime. Tri sto let je Rim z drugimi mesti vred kri obličala, ki so jo kakor v potokih pretakali njegovi papeži in škofje, njegovi duhovni, svetniki in device. In cerkev, resnica, v tolikem preganjanji in sili, umakniti se mora in skriti pod zemljo — v katakombe. Pa poginili so grozoviti trinogi Neron in njegovi nasledniki, cerkev pa je čez 300 lét pod cesarjem Konstantinom kakor na novo rojena in okrepcana iz svojih temnih prebivališč zopet stopila na svitlo. Oltarji, malikom postavljeni, padajo zdaj, veličastne cerkve, posvečevane pravemu Bogu, pa se vzdigujejo; in križ, prej naj sramotniši znamenje, postane zdaj znamenje zmage in časti. Tako lepo se je spolnilo in se še vedno spolnuje, kar je Kristus svojim učencem govoril: „Ne bojte se, jest sem svet premagal, in tudi vi ga bote;“ — „ne bojte se, mala čeda, ker vašemu Očetu je dopadlo, vam dati kraljestvo.“ —

Koliko silnih prekucij, koliko grozних prigodb je vidil svet v 18 sto letih, kar katoliška cerkev stoji! Koliko deržav in kraljestev, koliko ljudskih in samovlad je minulo, koliko slavnih narodov, koliko verskih družb in krivovér je zginilo in memo šlo, da prostora njih več najti ni! Kjer oče laži, pravi sv. Ciprijan, ni z mečem premagal, poskusil je z jezikom, z razkolništvom namreč in krivo vero. In res, kdo vé prešteti dolgo rajdo brezbožnih krivovercev in razkolnikov od Arija, Focija, pa do Lutra in Rongeta, ki so ošabni in oslavljeni, zapustivši pot resnice kot najemniki laži, tergali edinost sv. cerkve. Koliko so si prizadevali divji Mohamedani, mnogi cesarji, kralji in poglavarji, tu s silo tam z zvijačo in hinavšino sv. Petra stol odpraviti in podlago resnice zatreti. Kdo vé imenovati vse serdite in kakor obsedene skrivne družbenike, modrijane, pisatelje in govornike, ki so v duhu Voltèra, Renana in marsikterih še novejših zaprisegli cerkvi in resnici vojsko in pogin. Pa vse zastonj in brez vspeha! Zakaj poglavarstvo Božjega Sina v svojem kraljestvu na zemlji, v katoliški cerkvi, je kakor železo, o katerem se mora kakor perhla lončena posoda razbiti vsaka nji nasprotna človeška sila in moč.

Ljudstva zginejo, kralji in kraljestva se verstijo, cerkev in njeno poglavarstvo pa obstane in tudi čas, v katerem vender vse mine in zgine, je cerkvi k njenim drugim častitim naslovom le še naslov častitljive starosti pridjati zamogel; viharji in preganjanje so jo le še bolj uterdili in okrepcali, in vse še toliko prizadevanje njenih sovražnikov, da bi jo vničili in zaterli, ni imelo družega vspeha, kakor postaviti jasen in viden dokaz, da je res nepremagljiva in ravno zato tudi edino prava in edino zveličanska. Kolika sreča toraj in kako vesela tolažba za dobre in verne kristjane, vediti in prepričanim biti, da so v varnem naročju cerkve, ki more sicer preganjana, nikdar pa ne premagana biti!

„Dosti mi je slišati,“ govori brezbožni Voltèr, „da je 12 aposteljnov keršanstvo ustanovilo; jaz pa hočem pokazati, da je le enega treba, ki bo keršanstvo pokopal.“ Napihnjeni pritlikavec! kaj si le domišljuje? Pokopal je res, ali ne cerkev in papeža, ampak samega sebe v strahoviti obup in grozovinsko smert. Vender pa je kalilo peklensko seme laži, katero so on in modrijani njegove verste sejali, ter doneslo strahoviti sad francoske prekucije. Spet je tekla kakor v prvih stoletjih nedolžna kri neštevilnih zvestih duhovnov in kristjanov, in spet se je samo ondi móгла cerkev divji derhali za nekaj časa umakniti in v samotne pribežališa skriti. Vjet je 80 let stari papež Pij VI in v mesto Valeno odpeljan, kjer stradani, preganjani starček umerje. Berž so razkropljeni in prebodeni tudi vsi kardinali iz Rima, da bi bil marsikdo utegniti misliti in je Volterjeva derhal tudi že veselo kričala: „Papež Pij VI ne bo imel več naslednika!“ 130 škofov, 40.000 zvestih duhovnov in brez števila družih vernih je prišlo ob vse svoje premoženje, in so bili ali v ječe verženi, ali z gvilotino ob glavo djani, ali pa iz dežele pregnani. Kako veseli so že učenci iz Volterjeve šole na roke ploskali, — „če kedaj, je gotovo zdaj cerkvi mertvaški zvon zaklenkal.“ Toda spolnilo se je, kar David poje, rekoč: „On, ki prebiva v višavah, jih bo zasmehoval.“ On, ki vlada serca kraljev, kakor vodo v potokih, nagne serce našega rajnega cesarja Franciška, ki razkropljenim kardinalom zavetje v Benetkah dá, kjer so bili zmožni novega papeža zvoliti in ta je bil Pij VII. Med tem je bil punt na Francoskem po rajnem Napoleonu zadušen in s papežem sklenjena mirna pogodba. Kmaló nato pa je začel Napoleon te pogodbe kratiti in čedalje več pravic sv. cerkvi jemati, dokler celo svoje lakomne roke po papeževih deželah ne stegne, in papeža, ker mu noče v to dovoliti, vjame in z zvijačami in lažmi na Francosko odpelje. Pa ravno tisto jutro, ko so bili papeža vjeli in mu deželo vzeli l. 1809, najdejo v začudenje vseh na treh cerkvah papežev razglas nabit, poleg kterega je bil Napoleon v prekletstvo djan in iz cerkve pahnen ali izobčen. Toda Napoleona, ki se v svoji nezmerni ošabnosti ni zmenil ne za Boga ne za satana, vse to malo ali pa nič ne pretrese. V smehu reče: „da za tega del vender njegovim vojšakom orožje ne bode padlo iz rok.“ — In vender je padlo Božja previdnost je obernila, da se je na Rusovskem vse to do zadnje pike spolnilo. Na tisuče orožja je zmerznjenim vojšakom iz rok popadalo, in od strašnega mraza, kakoršnega ne pomnijo, je pocerala njegova armada. V resnici! kako prečudni in nezapopadljivi so Božji sklepi! Kako grozno se je spolnilo tu Gospodovo žuganje po preroku: „Ne dotikujte se mojih maziljencev!“ — In ni bilo več dolgo po tem, da so v gradu Fontènblo Napoleona primorali vse prilastene dežele nazaj dati. Res čudna osoda! . . . Ravno v tem gradu je prej Napoleon papeža silil, da naj mu svoje dežele odstopi. In kakor je Napoleon pa-

peža na dveh krajih, v Savoni in Fontenbló vjetega deržal, tako je bil tudi on, pa veliko sramotniše jetnik na dveh otokih, na Elbi in št. Heleni. Kakor je Napoleon papeža 7 lét preganjal, tako je mógel on še 7 lét, varovan od straže, v pregnanstvu prebiti, dokler ga ni Bog, njega ki je dva papeža Pija preganjal, ravno na god enega sv. papeža Pija pred sodnji stol poklical. Tako je minula čast in mogočnost slavnega zmagovavca Napoleona I, in enako premnogih preganjavcev cerkve pred njim; cerkev pa, varhinja resnice, je še zmiraj ostala in še vedno stoji, dasiravno nima in ni imela družega orožja, kakor solze, meč besede in molitev.

To je zgodovina in nauk iz daljnih in ravno preteklih stoletij. O koliko bi se zamogli in imeli učiti iz te 18stoletne zgodovine sedanji sovražniki, nasprotniki in zasmehovavci cerkve, njenega nauka in njenih postav! Pa viditi je, da se tudi nad njimi spolnujejo grozne besede: „Z ušesi bodo slišali, pa ne umeli, z očmi bodo gledali, pa vender ne vidili, zakaj njih serce je oterpnjeno, da ne slišijo in ne vidijo in se ne spreobernejo.“ (Mat. 13, 14.)

Pa pustimo preteklost in poglejmo, kako je dandanes.
(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane, 9. febr. —†—. Znano je, da ima kranjska dežela teater ali gledišče, t. j. hišo, v kateri se skazujejo glediščne igre; ta hiša stoji v Ljubljani in se imenuje deželno gledišče. V „Laibacherici“, v „Triglavu“ in v „Novicah“ smo že večkrat brali, da se to gledišče tako po mahem obiskuje, da na zgubo kaže njegovemu prevzemniku, če tudi mu dohaja precej zdatna podpora iz deželnega zaklada in da-si tudi so mu na pomoč pritekli Ljubljančanje s prostovoljno nabiro denara. Kdor se spominja obravnava našega deželnega zbora, ta vé, da so se nekteri poslanci selskih občin upirali dovoliti podporo iz deželne blagajnice, ker to gledišče ne služi deželanom, ampak večidel samo Ljubljančanom; in še tu ne večini. To je bilo dokazano že s tem, da je nemško in se v njem torej govori v jeziku, ki je nerazumljiv gotovo devetim desetinam kranjskih prebivavcev. Tedanja večina našega deželnega zbora sicer ni mogla spodbiti tega razloga, vendar pa je nad zvezde povzdigovala korist, katero ima gledišče do splošne omike in menda ravno iz tega ozira (kali?) glasovala za daljno podporo. Nam ta razlog sicer ne more vdihniti prepričanja, da ima nemško gledišče kakov vpliv do skoro čisto slovenskih prebivavcev kranjske dežele; vendar pa na stran pustivši jezikovo korist zoper svoje prepričanje recimo, da ga ima, in zasuknimo se na drugo stran, ter vprašajmo: ali ima tako gledišče, kakoršno je naše deželno (in žalibog menda tudi gledišča drugih dežel in mest), res tolik vpliv na človečansko omiko? S tem vprašanjem vemo da dregnemo v „liberalne“ seršene, kateri sterčavši iz svojega gnjezda nas utegnejo pikati in pitati s temi in unimi priimki. Ali ne strašimo se tega. Da bi vsako gledišče lahko imelo in bi tudi moralo imeti vpliv na omiko, kdo bo tajil? Ali ga pa tudi res ima? To je drugo vprašanje. Odgovor na to vprašanje bode, se vé da, različen, kakor so različni zaumki o omiki. Mi, kedar izgovorimo to lepo besedo, ji prikladamo pomen prave omike. Kaj da je prava omika, tega popisovati in razlagati nam tukaj ni mesta. Da pa ni prava omika, če se to, kar je nam slovenskim Kranjcem naj draže, naj svetejše, v blato meče, zasramuje, oskrunja, to nam bode menda priterdil on, komur katoliška vera, katoliška cerkev, spoved itd. ni prazna reč. Naj nam on, ki hvalisa omiko po glediščih, blagovoli razložiti, kakove omike se je naserkal pri glediščini igri „Die Mönche“ (menihi), ki se je

pretekli teden skazovala v kranjskem deželnem gledišču? Potem mu bomo mi neprestrašeno zaznamjali to omiko. In za take igre bi dežela še dalje dajala podporo! — Čudimo se, da je naša deržavna policija, ki čuje nad glediščnimi igrami, dala privoljenje, da se smé skazovati igra, ki je bila — če se prav spominjamo, prepovedana in se od l. 1848 ni smela igrati. Tolikanj bolj nas je razveselilo, ko smo slišali, da je mnogo gledavcev bilo jako nevoljnih, ker policija ni pristrigla spotikljivih prizorov. Prav bi bilo, da bi bili syojo nevoljo tudi očitno pokazali in gledišče zapustili. Še bolj nas je pa razveselilo to, da je naš slavni deželni odbor enoglasno sklenil c. k. deželnega poglavarja prositi, da se ne bi več privolile take igre, ki pohujšujejo občinstvo. To je menda tudi že pomagalo, kajti danes (v nedeljo) bi se bila menda imela ponavljati omenjena igra, — pa je ne vidimo nabite na vogléh.

Toliko dopis. Zdaj pa še nekaj.

Nemški „liberalizm“ se ne skazuje samo po časnikih, kavanah itd., ampak tudi po kazališih. Sploh znano je, kako je pred malo časom v Bocnu dvajsetleten gerdun na odru petindvajsetere škofo zasramoval, ki so bili na Dunaju zbrani, kar je občni šum zbudilo. — Nedavno pa se je tudi mogunški višji pastir pl. Ketteler v knjižici pritožil zoper neko igro na mogunškem odru, ki jo imenuje „tendencno (nalaš dražljivo) in lažnjivo igro, — ravno tako sovražljivo zoper katoliško Cerkev, kakor zoper Avstrijo.“ Višji pastir povdarja na to, da Moguncija ima med 42.000 prebivavci 30.000 katoličanov in da je bilo mestno kazališe zidano z občinskim denarom in se s tacimi ohrani. Ali ne veljá to še veliko veliko bolj v Ljubljani? Torej veljajo tudi tukaj besede Kettelerjeve: „Raba kazališa v to, da bi se pobožno čutilo večine prebivavcev žalilo, je napčna raba kazališa, ki se ne smé terpeti. Celo nasprotniki morajo priznati škodljivost tacega počenjanja. Prepričan sem, da tudi velik del nekatoličanov je prepričan in prepoštenih, da bi tega ne grajali.“ — Ali mar ni dosti, da lažnjivi preroki, ali sploh potepuhi samostane, ki so cvet katoliške Cerkve, dostikrat nesramno obrekujejo, ter jih mora še tudi kazališe žaliti! Po nezmotljivem nauku katoliške Cerkve zapade zveličanje svoje duše, kdor koli tudi naj ubožnšega berača obreče in mu dobro ime pokoplje, ako ne prekličie obrekovanja in pokore ne stori; koliko bolj pa, ako kdo dobro ime ogerdi takim, ki so visoko postavljeni in s tem pohujša cele srenje in še več! Tudi zastran osme zapovedi se ne čudimo besedam iz evangelija poslednje nedelje: „Veliko je poklicanih pa malo izvoljenih!“ (Mat. 20.)

Prejeli smo tudi ta-le dopis:

Bela Ljubljana kaže černe lise. Splošen glas nejevolje je pretečeni teden v Ljubljani navdajal vse, katerim je keršanstvo kaj več kakor prazno ime; to pa zavoljo spotikljive igre, ki se je 6. svečana igrala v deželnem gledišču, z naslovom: „die Mönche“, v kateri se očitno zasmehujejo cerkvene osebe in reči, spoved in molitev.

Očitno se je pokazalo, da tudi Ljubljani silijo tisti „Fortschritt“, po katerem že nekaj časa slovi Dunaj, kjer se od dné do dné huje zasmehuje, kar je zvestemu katoličanu spoštljivega in zvestega. Očitno se pokazuje s tacimi rečmi, da konkordatoborci na cerkev merijo in jo pri ljudstvu v zasméh in zamerzo spravljajo. Očitno se vidi, da novim liberalcem je vse prav in doželeno, kar le kratkočasi in denar nese, ter so v djanji sami zase tisto vzeli v štant, kar krivično jezuitom očitajo: finis sanctificat medium. Pač ne zavidujemo merzlikarjem, kateri so taki zanikarni komedii bili zmožni plaskati! Kakor je znati, jih vender ni bilo veliko.

Vprašamo le samo to: Ali v tako očitno gerdenje

katoliške vere, ki je tudi vera slovenskega naroda in našega mesta, dovoli gledišu deželni denar, ki prihaja veči del od kervavih žuljev teh, ki nimajo od kazališa družega, kakor vžaljenje serca zavoljo psovanja svoje vere? —

Čudno je, da prijatli zopercerkvenih burkarij imajo tako kratek spomin in ne pomislijo, ako ljudstvu vero primerzijo, da jim s tem ne le srečno večnost poropajo, ampak tudi sami sebi orožje nastavlajo. Vediti namreč bi mogli, da tisti, ki ljudstvu vero merzijo, bodo prvi na versti, ako ljudstvo ob vero pripravijo, ktera sama ima zadostno moč berzdati človeške strasti. Ste pozabili nevarnosti l. 1848? —

S Karlina dopis v „Hlasu“ primérja preteklo leto s poprejšnimi, da bi zvedili, če gre z nami na bolje, na slabeje, ali še na naj slabeje. L. 1865 ni bilo Cerkvi prijazno, l. 1866 ni bilo Cerkvi prijazno, l. 1867 ni bilo Cerkvi prijazno. Praša se tedaj le za veči ali manjši neprijaznost do Cerkve. Ako bi mi bilo te tri leta vverstovati (klasificirati), bi imenoval l. 1865 „leto renansko“, l. 1866 „leto prusko“, l. 1867 „leto konkordaško.“ Te tri leta so bile leta bojev: prvo leto se je bojevalo s peresom, drugo z mečem, tretje s peresom, jezikom in mečem. V teh treh letih vidimo stopovanje (nadaljevanje): l. 1865 je pozitiv, l. 1866 komparativ, l. 1867 superlativ, po slovensko: prva, druga, tretja stopnja. Ako pojde tako dalje, bomo imeli l. 1868 slovniško pošast: hiper-superlativ, nadtretjostop. Daljši razdék poslednjih tréh lét je v tem, da boji in nepokoji so prihajali l. 1865 iz Francoskega, l. 1866 z Nemškega, l. 1867 z Avstrijskega, ali po glavnih mestih: s Pariza, z Berlina, z Dunaja.

Leta 1865 je mnogo ropotal Renan s svojim „življenjem Jezusovim;“ neverci so rekli, da bo vero razdjal. Ali glej! vera je razdjala Renana. Dandanašnji se ne govori več o Renanu in ne o njegovi knjigi. Zakaj to, kar je bilo v njegovi knjigi novega, ni bilo resnično, in če je bilo kaj resničnega, ni bilo novo. Umovitezom to ni bilo nič novega, ker njih predhodca (in predgodca) sta bila: Strauss, Paulus. Bogoslovcem ni bilo to nič novega, ker poznajo vse krivoverce od začetka sv. Cerkve pa do današnjega dne, in ker Renanov spis je zgolj bernja glavnih krivovercev v novi halji . .

Žalostniši in nesrečniši (v telesnem oziru) je bilo leto 1866 . . . Po renanski vertoglavnosti je nastopila pruska vročnica. Za kugo nejeverstva se je priplazila roparska zvér kolera. Katoličani, ki so leta 1865 branili vero s peresom in z jezikom, so l. 1866 vero pričali z djanjem. Log na Hlumu, kervavo bojno polje, lazareti (pôlske bolnišnice) od Kraljevega gradca do Nahoda, cerkve v bolnišnice spremenjene, vse to bi vedilo marsikaj praviti o jezuitih, usmiljenih sestrah, darežljivih duhovnih pastirjih, blagih zdravnikih, kako so načela sv. vere pričali z darežljivostjo do smerti. Marsikteri duhoven, kateri je l. 1865 v Božji hiši z gorečo besedo branil z lece božestvo Jezusovo, je branil l. 1866 božji začetek vere naše z djanjem v ravno tisti cerkvi, lazeč po kolenih po tléh od ranjenega k umirajočemu . .

Nastane l. 1867 . . . Dalo bi se misliti, da keršanska vera, ktera se je z djanji poterdila in čuda dobrot delala, si bode serca neprijatelj sv. Cerkve naklonila. Pa zastonj! Po vojski z Nemčijo je vstala vojska zoper konkordat. Zato sem imenoval l. 1867 „leto konkordaško.“ Lepo imenovanje! „Concordia“ po slovensko pomeni „edinost.“ Bilo bi sicer „leto konkordaško“ po slovensko „leto edinosti.“ Pa bilo je res vse kaj drugega; — bilo je leto needinosti in verske nesterpljivosti, nikakor ne do judov, in ne do protestantov, — ti vživajo v verskih vprašanjih popolno samosvojnost: bilo je leto nesterpljivosti do — katoličanov. (Kteri so o vojski naj več

usmiljenja skazovali, naj bolj darežljivi bili, s temi je leto 1867 naj bolj nehvaležno delalo; — tako svet plačuje!) — Dopisnik pravi k koncu: Zdaj je za kratko čas primirja (?). Kdaj nov boj vstane in kje bo konec, tega ne vemo. To pa vemo, da ne mir in ne boj katoliški Cerkvi ne bo na škodo. Kar se nam bo „na cerkveni prostosti“ škode zgodilo, se bo „z zbujevanjem katoliške zavednosti“ desetero nadomestilo. Zgodovina nas uči, da zatiranje pelje k prostosti otrók Božjih. Čez leto in dan, ako Bog dá, bomo vidili, kakošno ime si prisluži leto 1868.

Iz Briksna smo zvedili, da „posnetek“ Abuna-Solimanovega življenja (ne „življenjepis“) bo obsegal kako poldrugo polo in utegne mesca majnika na dan priti. Celinskih virov k temu je verli gospod pisatelj dobil iz Ljubljane, iz Novomesta in iz Škocijana. — Pristavljene so milo-žalne besede po državnem poglavarju Toggenburgu. Da se je ta gospod očitno za katoličana kazal, da je večkrat skozi leto kar v sredi med ljudstvom k Božji mizi pristopil, to je bilo pezdir v očesu neprostomisležem (sej prostomiselnik je ravno nasprotno). To je svoboda!

Iz škofije Šmarije (Marquette) v Ameriki ima cerkveni list v novem Jorku ginljivo naznanilo o mil. škofu Baragu. Zdravje se ni zboljšalo, nekoliko omertvenje života terpi že leto in dan in scasoma na slabeje gre. Brez podpore ne morejo več po konci biti in nekaj časa čez dan so v postelji. Le z velikim trudom še pisma podpisujejo, in tudi pisma narékvati jim je težavno; ker glas je slab, da je dostikrat komaj razumljiv in malo govore. Ker jim pa še zmiraj niso koadjutorja (pripomočnika) izvolili, zvesti pastir zbirajo še svoje poslednje pičle moči, da vse potrebne reči sami oskerbujejo; tudi se ne dajo odverniti ter so saj ob nedeljah še pri Božji službi pričujoči, kakor koli hudo tudi vselej terpe od tega prevelicega natezanja. In kaj še več; pred malo tedni so se dali še nesti v mestice Negaunee, ki je štirnajst milj (blizo 4 ure) od tod, da bi občino budili k gorečnosti za nadaljno zidavo nove cerkve s svojo pričujočnostjo (zakaj nagovora do njih niso mogli več imeti), in takrat je bil vložen podstavni kamen. Kaj milo in ginljivo je bilo neki, ko so starčka višjega pastirja na nosilih prinesli iz duhovnišnice na prostor zidanja; ljudstvo jih je obdajalo in se srečno štelu njih oblačilo poljubovati. Mraz je bil takrat že tolik, da so sklep slovesnosti mógli opraviti v stari cerkvi.

Novojorški cerkveni list 23. pros. to-le naznanuje iz št. Marije od 9. pros.: Prečast. škof Baraga so bili zopet hudo od bolezní napadeni. Po noči od 6. do 7. pros. so tožili čez hude bolečine v persih; čez dan so bile britkosti še hujši, sapa je tako težka prihajala in slabost toliko dojemala, da je kmali vse upanje zginito, da bi se češenemu vikšemu pastirju zboljšalo. Zoper vse upanje pa so se razodele proti jutru 8. pros. znamenja zboljšanja. Pretečena noč je bila precej mirna, in danes se prečast. gospod zopet nekoliko gorji čutijo. Vender pa zdravnik meni, da niso še čisto iz nevarnosti.

Pogled k „Sloveno-Tirolcem.“

Za dobro voljo.

Na Kostanjevici.

Veselje zlato kaplja v družbi zloznih „bratov“

Krog mize, ko očetov, ko nebeških svatov.

Prijatli z gosti snujejo besedo vneto:

Kar blo, kar melje zdaj se, pride na rešeto.

V soglasju tem gerbančilo ni cêl,

Ko zagermel je Mate: „sack-voll-mehl!“

Prav spodbudna priprava za petindvajsetletnico nas gine.

Bog daj sak'mu jih še petdeset

V blagor vernih srečno doživet'!

3. kimovca zjutraj.

Prehitljaj in zadrega.

Kaj to zapisal včeraj bil si brez prevdarka? . .

Ti vse izblekneš, kakor gostoléva starka! —

Še komaj djal si, da tožitelj je v Ljubljani,

Že bil ti je za herbtom tvoj očitár znani.

Komentár. G. Dragotin je bil namenjen skoz Koroško in pustersko dolino v Briksen, kjer se je imel s tovarši sniti; kmalo pa ga je od tega odvernilo pojasnilo, da ta pot bi bila neprijetna in dolgočasna, in je torej drugi dan tudi proti Gorici za tovaršema jo pomeril.

Zjutraj na Ronku.

Preljube višave!

Tu sapice zdrave

Pohlevno pihljajo v obraz.

Od tukaj Gorice,

Preslavne ravnice

Razgrinjajo mili svoj kras. —

Nam smókev nabira,

Nam grozdja „anektira“

Postrežni pohišja skerbnik.

Ostróznosti stare,

Vojská dvojnih čare

Pojasnil je isti tajnik.

Pomuda.

„Povelje,“ ki se ljubi in spoštuje,

V Gorici nam pomudo zateguje.

Popoldne.

Ogledovali gluhonemo smo napravo,

Občudovali nje prečudni spéh, bistrost, veljavo.

Zvečer.

V večérni sapici na Ronku *) se prijazni

Kozarcev óla nekaj med kremljánjem sprazni;

Kdo bil je kinč in venec družbe vsém,

Prijatelj! tega zdaj ti ne povém.

Slovó.

Pred večerjo ginjeno, s častjó,

Jemlje deteljica še slovó;

Daj nam Bog dokaj še tacih dní,

Kakor so le-ti v Gorici bli!

Odhod iz Gorice po železnici proti Karminu po 11. zvečer.

5. kim. Ob 5 zjutraj se nam je zdanilo v Trevizi. Ob 6 smo v Mestri ter moramo nekoliko čakati. Tukaj v gostilnici mi je G. H. pokazal nad vrati obá laška vladarja: Garibalda vštric Viktor-Emanvela. Ala ti ga lepega dvalizma! Prav nič dobro mi ni bilo pri sercu v tej „svobodni Italii,“ kjer se rop učí, in ki se slišijo take velikanske goljufije deržavnih vradnikov.

Časnik.

Poznal bi rad Italije nove kis:

Za sedem soldov kupim časopis.

Kosilce.

Zajutrek blo je mleko, kava,

Pa voda mlačna, ne kej zdrava.

N. B. Ponujal mi je laški barantavec tudi časnike s figurami, kjer so bili sv. Oče zasramovani in Napoleon pikan, ako sem v naglici prav vidil. „Compri, avrà piacere!“ Kupite, Vam bo všeč, mi je lahkomišljeni možic rekel. „Con tali oggeti il demomio ha piacere.“ „Take reči so satanu všeč,“ — sem mu odgovoril. Nato je nekaj nevšečno zabundal, pa ne vém prav, kaj? Za denar gerda sebičnost vse stori, — tudi Kristusovega namestnika izdaja.

(Dalje nasl.)

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

(Katoličani in liberalizem.) (Konec.) Viharji zoper konkordat so imeli tudi že zdaj svoje dobre nasledke; plemstvo in nižje ljudstvo vse gorí za sv. Očeta, kar poprejšnje leta ni bilo tako. Veliko so darovali sv. Očetu cesarski dvor, plemstvo, pred vsem pa ubogo ljudstvo. Ko se je pobiralo za sv. Očeta, takrat se je nekterim ljudém, posebno tergovcem, denarnim možem in vradnikom serce tajalo od ljubezni do domačih revežev, kterim — češ — se tako denar odteguje, in so res tudi začeli skazovati se revežem. Ko je na Dunaji gospa pobirala za sv. Očeta, ste jo dve gospé merile s serpim pogledom, in ena teh, skazovaje se, pomoli beračici pri vratih goldinarski list. Ženica ga pa kar na ravnost nese za sv. Očeta ter se veseli, da mu more tudi ona kaj dati.

Pa tudi na drugi strani je prišlo dobro iz tega zlega. V Gradcu, ki slovi s svojim liberalizmom, snujejo katoliško kazino in od novega leta izhaja tam katoliški list „Grazer Volksblatt.“

Pa viharji na konkordat niso naj hujši hudo, ta vihar je le pretveza, pod katero napadajo katoliške naprave. Naj večí nesreča je, da veje po vsih listih cerkvi sovražna sapa, in ljudje, ki sami nič ne prevdarjajo, se čisto naserkajo te omotne sape; cerkvi sovražni duh puhti iz mnogih govorov derž. poslancev, kteri v veliko dobro voljo svojih tovaršev in poslušavcev po galerijah štampiharsko mahajo po cerkvenih napravah. Vsa Evropa, tako piše ogerski list „Religio,“ je na nogah, ko po pomoti kerstijo judovskega dečka. Judovsko dekle Sarah Radamska ubeži neusmiljenemu očetu v nunski samostan, in vsi deržavni poslanci so po konci; noč in dan dela telegraf; ministri na Dunaju, sodnijski in politiški vradniki s potom po obrazu naročujejo, da potolažijo razdraženega Mühlfelda in serdite tovarše njegove, žandarji nimajo mirú; in na zadnje se vidi: da je poljski jud vse za nos vodil. To pa nikakor ne temni svitle slave „liberalnih“ deržavnih poslancev, ker jako liberalno je to, da se brani judovskemu dekletu v katoliški samostan. Če pa se zaničuje sv. Oče, namestnik Kristusov na zemlji, kadar se cerkvene pravice z nogami teptajo, takrat pa nikogar zato ne briga.

Rudečica nas mora oblití, ko premislímo, kako se v deržavnem zboru na Francoskem izvedeni deržavniki ne le duhovni, ampak tudi svetni potegujejo za pravice apostolskega Sedeža. Kako zelo sramoti naše deržavnike, ko jih protestant Guizot mora podučevati, da je posvetno posestvo potrebno sv. Očetu!

Kaj čudno je to pri nas, da se slehern sramuje povedati, da je katoličan. Na tisuče jih je, ki so dobri katoličanje, pa to le sami zase ohranijo, ter se bojé, da bi tega svet ne zvedil, češ, to bi potem škodovalo njih dobremu imenu. Za to bi pa pri nas skorej ne bilo moč zbrati v posvet katoličanov, kakor drugod, še celo v protestantovskih deželah. S pravo svobodomiselnostjo še začeli nismo. Očitno mnenje delajo pri nas časniki. Kdor pa hoče sloveti za svobodoljubnega, mora cerkev sovražiti, ali vsaj vñemaren biti; zvest katoličan se psuje za starokopitneža, tesnega uma, in pičlih dušnih zmožnost, naj bo še tako prostomišljen in zmožen. *) Tako daleč je prišlo, da je pri oddaji javnih služb oporečen tisti, kdor veljá za katoličana. — Neko precej veliko mesto prevzame policijo od vlade. Za službo prosi izversten vradnik, ki je že več lét v deržavni službi; ta mož je pa imel to lastnost, da je bil zvest katoličan, in zavoljo tega so ga že pod Šmerlingom le-sem predstavili. Poročevalec, dasiravno liberalec od nog do glave,

*) Ronko se imenuje prelepi vert prevzviš. gosp. nadškofa.

*) Tudi v narodnih zadevah se tako sodi.

ga vendar le nasvetuje, ker je poznal njegove sposobnosti; ali mestni očetje so rekli, da je „ultramontanec,“ da vsaki dan v cerkev hodi in z duhovniki občuje, tedaj ni sposoben za policijsko službo. — Ko bi bil pa v svojem djanji in življenji posnemal nekatere državnih poslanca, bi bil pa dober!

Še eno znamenje tega avstrijskega (nemškega) liberalizma je pa to, da ti vitezi hočejo svobodo le za se; kdor pa ni njih misli, še čerhniti ne smé. V neki občini blizu Dunaja je šlo za peticijo zoper konkordat; na to reče neki srenjski svetovavec: Preberimo poprej konkordat, da bomo vidili, v katerih rečéh bi bilo dobro preurediti ga. Na to se pa vzdigne ves zbor, ter izreče spomina vredne besede: „Konkordata ne poznamo, pa tudi tega treba ni, temuč opiramo se na občno mnenje; to ga zaverže in zato ga tudi mi zaveržemo in bomo podpisali adresu.“ In res: mož beseda!

Tudi Celovec se je lepo skazal s svojo svobodoljubnostjo. To mesto je sloveče liberalno in je bilo prvo izmed tistih, ki so prosili za odpravo konkordata; vendar pa so bili tudi v tem mestu nekteri drugačnih misli ter so poslali gosposki zbornici prošnjo za konkordat. Mislili so: kakor tebi, tako meni! — Ali zelo so se opekli; oni niso poznali novošegnega liberalizma. V mestnem odboru stopi na noge liberalen vitez, po svojem stanu zdravnik, in vpraša mestnega župana, kako je to, da se je smela peticija napraviti za konkordat, ker je vendar mestni odbor določno besedo rekel, da noče konkordata, zakaj policija ne kaznuje prederznežev?! In župan je neki, prepričan po takih veljavnih in tehtnih vzrokih, obljubil pomoči.

Še neko posebno znamenje tega avstrijskega liberalizma je to, da boža in goji protestantizem katoličanstvu ne v prid. S tem hočejo liberalci svetu pokazati, kako zelo svobodo ljubijo; revčeki pa ne pomislijo, da se jim protestantovska Nemčija milovaje posmehuje. Sklepajo namreč v Nemčiji tako-le: V Avstriji je ogromna večina katoličanov, vendar povsod iščejo z lučjo protestantov, tedaj katoličani niso sposobni ter morajo pomoči iskati pri protestantih. Gotovo ne iz ljubezni do katoliške cerkve so dunajski očetje med protigovorom nekterih v resnici liberalnih gospodov sklenili, da naj gresta dva mestna očeta za nov pedagogium v protestantovsko Nemčijo z lučjo iskat ravnatelja in prvega učenika; tega pa niso pomislili, da so se s tem podkrižali za uboge reve dunajske mestnjane in vse cesarstvo.

Enako se godi pri volitvah. V ravno tistem mestu, kjer so se bali pobožnega policijskega vradnika, so izvolili 5 protestantov v mestni odbor. Mesto ima 35.000 prebivavcev, med njimi 900 protestantov, in voli v odbor 30 mož. Da so pa vsemu svetu pokazali, kako so liberalni, so volili 5 protestantov. Javaljne bodo nemški protestantje po mestih, kjer so v večini, toliko število katoličanov volili, samo za to, da bi se pokazali, kako so svobodoljubni? V tistem mestu so se konservativni volivci trudili spraviti v odbor katoliškega duhovna,*) pa ni bilo mogoče, ker so se liberalci z združeno močjo poganjali za protestantovskega pastorja.

Ti in taki prigodki pričajo, da mnogi katoličani vse drugo bolj čislajo in spoštujejo, kakor svojo katoliško vero in prepričanje, in to bo terpeljo, dokler katoličani k zavednosti ne pridejo. (Gl. historisch pol. Blätter.) M. M.

Pišejo, da obravnave paslanca Krivelli-a z Rimom zastran konkordata bi se utegnile razbiti, ker v tirjatve sedanjega liberalizma bo Rim javaljne mogel in smel privoliti. Dunajsko pisarsko judovstvo tega že komaj pričakuje. — že papežu podtikajo izobčenje Avstrije in obetajo, kako se bodo v takem primerljeju krohotali.

„Ein schallendes Gelächter würde die Antwort sein,“ pravi „Neue Freie.“ Prava reč! Tudi Kristus pod križem so se krohotali judje in naverniki, pa zato Njegovega dela niso mogli razdjeti. Eden rimskih dopisnikov pravi, divjanje dunajskega liberalnega časništva skorej premagalaške rogovileže v njih togotnem tišanji na Vatikan.

„Morgenpost,“ ponižna služkinja „nove dobe,“ ima ministre že na drobnem rešetju. Vladni možje naj le jude in liberalce poslušajo, in svesti naj si bodo, da jim ne bodo nikoli vstregli, če bi tudi vsem pravim katoličanom vratove zavili. —

„Nova Italija“ nima dobrih čevljev. Po Napolju in Sicilii nočejo več od Florencije slišati; naj več prebivavstva želí Burbone nazaj, in sploh zdihujejo po pregnanih vladarjih. Pod papežem je bilo rajsko mem sedaj. O taki „vestni svobodi,“ da se vera zasramuje, škofje in duhovni preganjajo, da se Cerkev ropa, ljudje nočejo nič vediti. Po Umbrii in Markah jim je „vestna svoboda“ vse kaj drugega. Več delov „mlade Italije“ florenški vladi že slovo gode. Ljudje dobro ločijo, kaj se pravi „moje“ in „tvoje,“ in ko se je država v cerkveno premoženje zagnala, so jo imeli za veliko roparico. V tem pomenu piše dopisnik iz Florencije v „Mainz. Journal.“ — Sicer pa se godé ravno po velikih mestih take gnjusbe, da je groza. —

Judje veliko pišejo, kako naj bi katoliški kaplani pridigali in kako ne pridigali. Kaj pa ko bi pridne judovske „špicelne“ za cenzorje postavili, katerim naj bi vsak katoliški duhoven mógel vsako svojo pridigo dati? To bi bila zvezda novega „liberalizma.“ —

Badenska vlada, ki je hlepela sedmi sv. sakrament konfiscirati ali pod pečat djati, prav pridno konfiscira tudi cerkvene zaloge. Dandanes od cigana do vladarstev vse anektira. —

V cerkvi sv. Klemenca v Rimu, kjer že več lét išejo trupla sv. Cirila, slovenskega aposteljna, so našli svetinje sv. Ignacija mučenca. 30. pros. je bila prezala procesija od te cerkve v Koloseum; 6 škofov je neslo ostanke tega častitljivega spričevavca na mesto, kjer je bil od divjih zver raztergan, in več kardinalov je šlo s procesijo. . . Kako globoko v serce ginljiva je ta dogodba! Ostanke sv. Ignacija, v Rimu hranjeni, so živa priča za resnico tiste vere, ktero so nekdanji judje in neverniki kervavo preganjali, in ktero sedanji novošegni judje in keršeni neverniki ne manj preganjajo z jezikom in peresom. Sv. Ignacij, učenec sv. Janeza evangelista, je bil od ss. aposteljnov Petra in Pavla za škofa posvečen za cerkev v Antiohii. Stirideset let je z nezmerno gorečnostjo ondoto keršansko čedo pasel in jo zvesto varoval zoper preganjanje in krive vere. Cesar Trajan, zaslepljen malikovavec, ga je ukazal v Rim odpeljati in divjim zverim v živež dati. 20. grud. l. 107 je bil častitljivi škof v Rim pripeljan, precej v Koloseum odpravljen, kjer so bile ravno igre. Večkrat med tem časom je priserčno prosil vernike, da naj ne išejo ga smerti oteti, Boga pa, da bi ga zveri res raztergale ter naj bi se ne dogodilo kakor pri mnogih mučenčih, ki so se dereče zveri pitome kakor jagnjeta njim k nogam vogle. Res so ga levi hitro raztergali in od njegovega trupla ni družega ostalo kakor le naj večji kosti, ki so jih verniki zbrali in v Antiohijo poslali. Kedaj so nazaj v Rim prišle, nisem bral, — naj berže, ko je Jutrovo prišlo v neverske roke. — Sv. Ignacij je marsikaj lepih reči pisal, ki se dobro podajo tudi za naš čas. Rekel je n. pr. med drugim: „Prizadevajte se močnejši in močnejši prihajati v nauku Gospodovem in aposteljnov. . . . Krivoverci podajajo s sladkim vinom smertni strup, in kdor ga ne pozná, s škodljivim poželenjem smert pije. Varite se tacih!“

*) Tudi pri nas se bojé duhovnega v mestni odbor.

(„Kztg.“) našteva tri stranke zoper papeža, ki imajo en namen, kakor vitez z Asinalunge, samo v pomočkih so različne. Perva stranka so macinisti, ki hočejo na Laškem samovlado (republiko) razklicati in potem Francii vojsko napovedati; poprej pa, se vé, se imajo vsi škerpci napeti, da bi se monarhiška Evropa v korenini pretresla in razrila. Ta list zanesljivo govori, da Macinova derhal namerja res to izpeljati in dela v ta namen, in še celo to terdi, da ne mara preden minejo trije mesci, bo Macini v Rimu (?!), ako ga katoliški svet, zlasti Francija, ne prebiti. — K temu naj to pristavimo, da se ob meji papeževe sedanje deželice res neki zopet derhali zbirajo; vender pa upajmo, da nevarnost ni tako blizo, zlasti pri toliki serčnosti papeževih vojakov. — Druga je laška vladina stranka, ki pa hoče le s previdnostjo, zlagoma, stopnjo za stopnjo, zvijačno in tihotapsko v Rim. — Tretja stranka je, ki smerti Pija IX pričakuje, da bi potlej njegovemu nasledniku „v vsi ljubeznjivosti“ odzvela butaro časne vladne oblasti ter bi Rim Italii vtelesila. List pravi, da možje te stranke so mogočniji in obilniji kakor bi kdo mislil, — da sedé po prestolih, imajo visoke časti po raznih evropskih dvorih, — so vradne osebstva, časnikarji, ministri, bankerji, diplomati itd. Ta stranka je brez glave in brez posebnega namena, ona le čaka kacega dogodka in pripravljena bi bila priznati tudi zoperpapeža, ako bi se imel njen namen doseči.

Rimsko. Časniki so veliko pisali, da francoska vojna se vrača in se bo polagoma vsa vernila domú. Po naznanilu iz Rima v „Volksfrd.“ je resnica le samo to, da poveljstvo pri vojni se menja. Papeževa vojska se čedalje bolj množi; pa tudi garibaldeži se zopet zbirajo ob papeževi meji.

Laški frajmavrarji in laška pravica. V Padvi, Torinu, Palermi, Napolju, Bolonji si človek pri belem dnevu in na očitnih krajih ni več denarja in življenja svest. V Pavii so hotli obhajati tridnevnicu za brambo, ki jo je Bog podelil sv. Cerkvi, in sicer v zmyslu okrožnice sv. Očeta. Kar na enkrat bruhne v cerkev divji roj vseučilišnikov s palicami in morivnim orožjem, ter gajo s korarjev cerkveno obleko, razmečejo sveče z velikega altarja, pretepajo s palicami in bodejo z nožmi mestnjane, ki jih ustavljajo, počenjajo še več gnjusob, se dervijo k semenišu, vlomijo vrata, nekatere duhovne hudo ranijo. Noben žandar, noben policaj ni žalega storil tem novim janičarjem. — Temu nasproti so pa Lahuni prebivavce v Tionu terdo obsodili, ker niso pustili iz njih lastnega samostana nekterih ubozih menihov pregnati in so vpili: „Ven s frajmavrarji! Smert framasonom! Nočemo, da bi se menih preganjal!“ .. Veliko jih je bilo celo na pet lét obsojenih. Tolovaji v Pavii so brez kazni ostali. Tudi v Gorici je menda nekaj tako zalo „olikanih“ Italijanov, ki so se po nekterih hišah nad okni znosili, ker družega ne morejo pogoditi. — Naši pridni „liberalci“ take reči popisovaje Lahune ližejo in škandale na duhovstvo vračajo.

Novo berilo iz vsih vetrov. V ameriški Albani se je zbrala družba, ki hoče ovirati razširjanje katoliške vere. Naj se jih zbere tudi deset! Več nasprotnikov, bolj se razširja katoliška Cerkev. — V Bridesburgu v Ameriki je pred nekaj tedni že četerti brat iz deržine Meuner-jeve imel novo mašo v pričo treh duhovnih bratov, kterih eden mu je pridigal. Ni popisati, kako silno ginjeni so bili pričujoči verniki. — Kako se v Ameriki prebivavstvo množi, se vidi iz tega, da v samem mestu Brooklyn-u je bilo pretečeno leto 3307 hiš na novo zidanih. — Amerika ima 2,508,125.650 dol. državnega dolga; 1. pros. 1867 ga je bilo 2,501,205.751. — V San-Francisko-Atlaska nahajajo zmiraj novih zlatih plastí.

— Na otoku St. Domingo divjá černa vojska. — Na Nemškem snida katoličanov — pred nekaj časom v Moguncii, in 27. prosenca, v Kolinu, katoliški čut neizrečeno pozivljujeta, katoličani vstajajo kakor iz katakomb. To, to! Nič ni enacega ognju in pogumnosti, s kakoršno je Mufang govoril (v Kolinu), pravijo „*Tir. Stim.*“ „Njegov govor je bil kakor reka, ki poslušavce s silo seboj vleče; .. težko užaljeno katoliško čutilo se je v tem govoru vzdignilo v vsi svoji ponosnosti in se kar popolnoma razodelo. Mislim, ko bi bil Bismark sam v kirasirski semajnici v sobani sedel, nobena beseda manj bi se ne bila govorila.“

Iz Ljubljane. Govori se, da so mil. škof Friderik Baraga umerli — 20. pros.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. G. Ant. Lavter-ju, lok. v Banjaloki, je podeljena fara sv. Križa pri Kostanj. — Ribnica in Banjaloka ste razpisani.

Dobrotni darovi.

Sv. Oče so v posebnem pisanji bratovšino sv. Mihaela na Dunaju pohvalili za njeno goreče delanje v prid apostolskega Sedeža in ji svoj blagoslov podelili. Iz obilnih in tudi vmes velicnih darov za sv. Očeta, ki jih „*Volksfreund*“ poznamnuje, se jasno vidi, da tudi Dunaj ima pri svoji veliki spridenosti še veliko pravih katoliških serc. Po 50, 100, 300, celó do 1000 gld. dajejo visoke osebe na enkrat; med njimi so nemške, slovenske, ogerske plemenite deržine, zlasti tudi bogoljubne gospé. Da tudi mi Slovenci nismo poslednji v gorečnosti za namestnika Kristusovega, kažejo zopet naslednji blagoserčnosti darovi: Za sv. Očeta: Gosp. G. Krašovic 5 gld.; želi blagoslova za srečno zadnjo uro. — Dve prijateljci 1 terdnjak za 2 gl. st. den. Prosite blagoslova za srečno zadnjo uro. — Neimenovan 3 gld. 43 kr. — G. Šim. Gabrec 10 gl. nabirk s pristavkom: Benedicite, Sanctissime Pater! ovibus atque pastori. — Mica Zupančič in Marijana Prusnik 2 gld. srebr. Sv. Oče, blagoslovite naji in najno družino! — Miha in Mica Habijan 2 trdnj. po 1 gl. Sv. Oče! sprosile nama srečno zadnjo uro! — Iz neimenovane roke pol sovrenodora v zlatu s pristavkom: Prosim, sv. Oče! blagoslovite mene in mojo družino. — Iz Šent-Gotarda po preč. gosp. fajmoštru Fr. Zaveršniku 7 gld. v pap. in 2 gld. v dvajset., ki so znesek za sv. Očeta napravljenega cerkvenega darovanja. — Iz stare Loke: Mica Zaveršnik 50 kr.; prosi sv. blagosl. za srečno zadnjo uro. Lorenc Hafner 10 gl. v ravno ta namen; Miha Okoren 5 gld.; prosi blagosl. sebi in zlahti; N. N. 60 kr., blagosl. za vse dušne in telesne potrebe; — Katra Porenta 2 gld., blagoslova za pravo srečo pri hiši; — N. N. 40 kr. z enakim namenom; — N. N. 2 gl. 50 kr., blagosl. za srečno zadnjo uro; — 3 neimenovane osebe 3 gl.; želé blagoslova, da bi mogle pobožno živeti in srečno umreti; — B. M. 1 šmar. tolar. Blagoslova sebi, družini in za srečno zadnjo uro. — M. J. 1 dvajset. in 1 deset. blagosl. za spreobrnjenje grešnikov. — Gg. F. St. in J. M., duh. pomočnika pri st. Fari, vsaki 2 gl. — S Polhovega gradca: Sv. Oče, Skala! sprosile nam stanovitnost v dobrem in srečno zadnjo uro: 3 gl. v sr. (vmes 3 dvaset.) — Neimenovana 2 gl.; za srečno zadnjo uro, za dušne in telesne potrebe prosi sv. blagoslova. —

Za misij. g. Pirca. Neimen. 3 gl. 43 kr. P. P. iz Cerknice 1 gl. Neimenovana 2 gl.

Za afrikanski misijon. Ana Platnar 1 gl.

Pogovorí z gy. dopisovavci.

G. A. Not. v Truški: Oskerbeli in dobite od bukv. Lerherja pošti. Quoad reliqua — gratias. — G. B. A. V.: Naročeno. — G. Šim. Gab.: Tudi Dan. naročena. —